

ASIA**Julkisuuslain mukaiseen tietopyyntöön vastaaminen ja hyvän tiedonhallintatavan noudattaminen****KANTELU**

Kantelija arvostelee oikeuskanslerille osoittamassaan 17.7.2018 päivämässään kantelussa Itä-Suomen yliopiston menettelyä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaisen tietopyynnön käsittelemisessä.

Kantelija kertoo lähettäneensä Itä-Suomen yliopiston kauppatieteellisen alan yhteisvalinnan sähköpostiosoitteeseen viestin ja tiedustelleensa kyseisen yhteisvalinnan valintakoetoimikunnan kokoonpanoa nimien tarkkuudella sekä tietoa kokoonpanon jäsenten välisestä työnjaosta. Oikeustieteellisen ja kauppatieteellisen alan yhteisvalinnan koordinaattori on samana päivänä vastannut hänelle sähköpostitse seuraavasti: ”Valintakoetoimikunnan kokoonpano on salainen, eikä henkilöllisyyksiä paljasteta missään vaiheessa. Ao. henkilöt eivät voi laittaa tietoa edes omaan CV:een.”

Kantelija pyytää oikeuskansleria selvittämään kauppatieteen yhteisvalintaan kuuluville yliopistoille, että valintakoetoimikunnan kokoonpanon nimet ja tehtävät ovat julkista tietoa, ja että ne tulee lisäksi toimittaa asianosaisille, kuten valintakokeeseen osallistuneille. Lisäksi kantelija pyytää, että Itä-Suomen yliopisto veloitetaan antamaan hänen pyytämänsä tiedot.

SELVITYS

Itä-Suomen yliopisto on 29.10.2018 antanut kantelun tutkimiseksi selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tiedoksi.

RATKAISU**Sovellettavat oikeusohjeet**

Asiakirjapyynnön käsittelyssä noudatettavasta menettelystä säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, edempänä *julkisuuslaki*) 4 luvussa. Sen 13 §:n 1 momentin mukaan pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten,

että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee ja 14 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen asiakirjan antamisesta päättää se viranomainen, jonka hallussa asiakirja on, jollei 15 §:n 3 momentissa tai muualla laissa toisin säädetä.

Luvun 14 §:n 3 momentissa on säädetty, että jos virkamies tai muu 2 momentissa tarkoitettu henkilö kieltäytyy antamasta pyydettyä tietoa, hänen on: 1) ilmoitettava tiedon pyytäjälle kieltäytymisen syy; 2) annettava tieto siitä, että asia voidaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi; 3) tiedusteltava asian kirjallisesti vireille saattaneelta tiedon pyytäjältä, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi; sekä 4) annettava tieto käsittelyn johdosta perittävistä maksuista.

Arviointi

Tietopyynnön käsittely

Itä-Suomen yliopiston antaman selvityksen mukaan kantelija pyysi 17.7.2018 päivätyllä sähköpostiviestillään tietoa nimien tarkkuudella valintakoetoimikunnan kokoonpanosta kauppatieteellisen alan yhteisvalinnassa sekä tietoa valintakoetoimikunnan jäsenten välisestä työnjaosta. Selvityksen mukaan yliopisto ei ollut mieltänyt kyseistä sähköpostia julkisuuslaissa tarkoitetuksi tietopyynnöksi. Yliopiston mukaan sen olisi kuitenkin tullut käsitellä sähköposti tietopyyntönä.

Selvityksen mukaan yliopistolla on hallussaan pöytäkirja, josta tieto toimikunnan kokoonpanosta ilmenee. Sen sijaan toimikunnan jäsenten keskinäistä työnjakoa ei yliopiston saaman tiedon mukaan ole määritelty viranomaisen asiakirjassa, vaan jäsenet ovat toimineet keskinäisessä yhteistyössä. Yliopisto on 29.10.2018 päivätyllä sähköpostiviestillä lähettänyt kantelijalle otteen edellä mainitusta pöytäkirjasta, joka sisältää kantelijan pyytämän tiedon toimikunnan jäsenistä. Yliopiston mukaan asiaa käsittelemässä ollutta henkilöstöä on opastettu tietopyynnön käsittelyssä.

Pyyntö saada tieto viranomaisen asiakirjan sisällöstä on yksilöitävä riittävästi siten, että viranomainen voi selvittää, mitä asiakirjaa pyyntö koskee. Kantelijan yliopistolle lähettämästä sähköpostista on käynyt ilmi, että kantelija on halunnut saada tiedot toimikunnan kokoonpanosta ja sen jäsenten välisestä työnjaosta. Kuten yliopisto on selvityksessään todennut, sen olisi tullut käsitellä kantelijan viesti asianmukaisesti julkisuuslain tarkoittamana tietopyyntönä.

Jos tiedon pyytäjälle ei anneta hänen pyytämänsä tietoa sen salassapitoon vedoten, on hänellä oikeus saada julkisuuslain 14 §:n 3 momentin mukaisesti tieto kieltäytymisen syystä ja ohjaus mahdollisuudesta saattaa asia viranomaisen ratkaistavaksi. Tiedon pyytäjältä on myös tiedusteltava, haluaako hän asian siirrettäväksi viranomaisen ratkaistavaksi. Kantelija ei ole näitä tietoja saanut, vaan ainoastaan lyhyen ilmoituksen pyynnön epämisestä.

Yliopisto on käsitellyt kantelijan lähettämän alkuperäisen sähköpostiviestin myöhemmin uudelleen julkisuuslain mukaisena tietopyyntönä ja toimittanut 29.10.2018 otteen asiakirjasta, joka on sisältänyt pyydetyn tiedon valintakoetoimikunnan kokoonpanosta. Lisäksi kantelijalle on ilmoitettu, että tietoa toimikunnan jäsenten välisestä työnjaosta ei ole kirjattu viranomaisen asiakirjaan, vaan jäsenet ovat toimineet keskinäisessä yhteistyössä. Kantelijalle on yliopiston selvityksen mukaan toimitettu hänen pyytämänsä tiedot.

Siltä osin kuin kantelija on pyytänyt kannanottoani hänen pyytämiensä tietojen julkisuuteen, katson, että kysymys on tässä asiassa tullut jo ratkaistuksi kantelijalle myönteisesti yliopiston käsiteltäviä tietopyynnön uudelleen ja toimitettua pyydettyä tietoja.

Yliopiston vastuu hyvästä tiedonhallintavasta

Julkisuuslain 5 luvun 18 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen tulee hyvän tiedonhallintatavan luomiseksi ja toteuttamiseksi huolehtia asiakirjojen ja tietojärjestelmien sekä niihin sisältyvien tietojen asianmukaisesta saatavuudesta, käytettävyydestä ja suojaamisesta sekä eheydestä ja muusta tietojen laatuun vaikuttavista tekijöistä sekä tässä tarkoituksessa erityisesti 5 kohdan mukaan huolehtia siitä, että sen palveluksessa olevilla on tarvittava tieto käsiteltävien asiakirjojen julkisuudesta sekä tietojen antamisesta ja käsittelyssä sekä niiden ja asiakirjojen ja tietojärjestelmien suojaamisesta noudatettavista menettelyistä, tietoturvallisuusjärjestelyistä ja tehtävänjaosta, samoin kuin siitä, että hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseksi annettujen säännösten, määräysten ja ohjeiden noudattamista valvotaan.

Viranomaisen vastuulla on huolehtia siitä, että sen palveluksessa olevat henkilöt ovat vähintään perustasoisesti tietoisia siitä, miten heidän tulee menetellä tietopyyntöjen käsittelyssä ja tiedusteluihin vastaamisessa (OKV/945/1/2016). Viranomaisen palveluksessa olevilla tulee edellä viitatussa säännöksessä mukaisesti olla tarvittavat tiedot siinä mainituista asioista, kuten asiakirjan antamisesta ja suojaamisesta noudatettavista menettelyistä. (OKV/2177/1/2014).

Selvityksessään yliopisto ilmoittaa opastaneensa asiaa käsittelemässä ollutta henkilöstöä tietopyynnön käsittelyssä.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän yliopiston huomiota julkisuuslain 4 ja 5 luvun edellä selostettuihin säännöksiin. Otaen huomioon yliopiston ryhtymät toimenpiteet hyvän tiedonhallintatavan toteuttamiseksi kantelu ei anna puoleltani aihetta muuhun.

Apulaisoikeuskansleri

Mikko Puumalainen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO

KÄYNTIOSOITE
POSTIOSOITE

Snellmaninkatu 1 A, Helsinki
PL 20, 00023 Valtioneuvosto

PUHELIN 0295 16001
TELEFAKSI 09 160 23975

E-MAIL
INTERNET

etunimi.sukunimi@okv.fi
www.okv.fi